

Phê phán quan điểm “sùng ngoại”, “bài nội” trong giáo dục - đào tạo hiện nay

Đỗ Thị Thu Huyền

Khoa tiếng Anh, Trường Đại học Hà Nội

Received: 6/1/4; Accepted: 16/1/2024; Published: 26/1/2024

Abstract: Education and training are given special attention by our Party and State, considered a top national policy and a key driving force for national development. But in recent times, with the movement and development of society and the practical implementation of education and training innovation, there have been many opposing and even wrong views such as xenophiles and country critics, thereby lowering the position and reputation of Vietnamese education.

Keywords: Education - training; xenophiles and country critics; opinion.

1. Mở đầu

Giáo dục - đào tạo cùng khoa học - công nghệ là quốc sách hàng đầu, là động lực then chốt để phát triển đất nước, có tác động đến mọi gia đình, mọi con người trong xã hội. Song trong quá trình đổi mới giáo dục - đào tạo, lĩnh vực này cũng xuất hiện những quan điểm khác nhau, thậm chí trái chiều như “sùng ngoại”, “bài nội”, làm suy giảm niềm tin của các tầng lớp nhân dân vào nền giáo dục Việt Nam. Do đó, cần cảnh giác và kiên quyết phê phán với những quan điểm sai trái, vững tin vào nền giáo dục - đào tạo dưới sự lãnh đạo của Đảng và quản lý của Nhà nước ở nước ta hiện nay.

“Sùng ngoại” hay “sính ngoại” là khuynh hướng đề cao những gì có yếu tố nước ngoài. Tư tưởng này biểu hiện ở chỗ những gì của nước ngoài là có giá trị, là đẳng cấp hơn, còn những gì có ở trong nước, là sản phẩm nội sinh của dân tộc đều thua kém, không bằng họ. “Sùng ngoại” đã ảnh hưởng lớn trong đời sống tâm lý của người Việt Nam và được thể hiện rất phong phú, đa dạng trong mọi lĩnh vực của đời sống xã hội, từ lĩnh vực học vấn, đạo đức đến kinh tế, chính trị và ngay cả trong lối sống, cung cách, thói quen sinh hoạt hằng ngày...

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Vấn đề “Sùng ngoại” hay “sính ngoại”

Chúng ta có thể dễ dàng bắt gặp tư tưởng “sùng ngoại” từ cách mua hàng hóa luôn đề cao hàng ngoại, hàng nhập khẩu từ phương Tây, từ Mỹ hoặc các nước tư bản phát triển; nhiều trường hợp còn gán ghép, sử dụng các từ ngữ nước ngoài vào các sản phẩm, thương hiệu của Việt Nam. Các trung tâm thương mại, các sàn giao dịch bất động sản và các cơ sở giáo dục đều được “Tây hóa” như Plaza, Tower, Times, Garden, City, Park...; cho đến “sở thích” cho con học

lấy chồng ngoại quốc hoặc cố hết sức để con em học trường quốc tế, đi du học ở nước ngoài.

“Bài nội” là tư tưởng bài xích những gì có yếu tố trong nước, là sự không tin tưởng những sản phẩm thuộc quốc gia mình. Đây là kết quả của sự “sùng ngoại” thái quá, thậm chí mù quáng. Một số người Việt Nam chỉ cần nghe nói đến những sản phẩm mang yếu tố nội địa là có tâm lý hoài nghi hoặc là chê bai ngay từ lúc nó mới xuất hiện mà không cần có sự trải nghiệm thực tiễn để đánh giá, phân tích. Điển hình như điện thoại di động Bphone hay ô tô VinFast, ngay khi “chào đời” đã hứng chịu không ít những lời lẽ bình luận tiêu cực, không thiện chí được đăng tải trên khắp các trang mạng xã hội.

“Sùng ngoại” và “bài nội” đang là những hiện tượng tâm lý xã hội tiêu cực, có tốc độ lan truyền mạnh mẽ trong đời sống xã hội ở nước ta hiện nay. Các hiện tượng tâm lý xã hội này dẫn đến nhiều hệ lụy tiêu cực. Ở góc độ tinh thần, văn hóa xã hội, nó phá vỡ các giá trị truyền thống, bản sắc dân tộc - những giá trị hơn bao giờ hết đang rất cần bảo tồn, gìn giữ, phát huy. Ở góc độ kinh tế, nó kìm hãm, kéo lùi sự phát triển kinh tế của đất nước, đồng thời cũng gây ra nhiều điều không mong muốn khác như: ảnh hưởng đến thị trường lao động, làm gia tăng tình trạng thất nghiệp, thiếu việc làm...

Từ thế kỷ 19, nhà tư tưởng vĩ đại Fukuzawa Yukichi của Nhật Bản từng viết về tình trạng này của người Nhật tại thời điểm đó, khi đất nước này đang thực hiện công cuộc Duy tân do chính phủ Minh Trị tiến hành. Yukichi viết: “Văn minh phương Tây đúng là hơn hẳn chúng ta, nhưng không có nghĩa là cái gì của họ cũng hoàn hảo. Văn minh phương Tây cũng đầy rẫy những khuyết điểm. Phong tục phương Tây không phải thứ gì cũng hay ho. Ngược lại phong tục

Nhật không phải cái gì cũng kém cỏi, cũng cổ hủ”. Đây cũng chính là bài học, lời cảnh báo sâu sắc dành cho Việt Nam trong quá trình hội nhập, mở cửa đất nước.

Trong lĩnh vực giáo dục - đào tạo, tư tưởng “sùng ngoại” có biểu hiện rất đa dạng, nổi bật nhất là việc ra sức quảng bá, tô vẽ, khuếch trương nền giáo dục phương Tây, đặc biệt là nền giáo dục Mỹ, coi đó là điểm đến lý tưởng, con đường duy nhất để thế hệ trẻ Việt Nam có điều kiện làm rạng rỡ tương lai. Cùng với đó là tư tưởng “bài nội” với các biểu hiện điển hình là chê bai nền giáo dục nước nhà, cho rằng đó là nền giáo dục lạc hậu, đặc biệt là về chương trình, nội dung, không theo kịp trình độ giáo dục của khu vực và thế giới. Đồng thời, nhấn mạnh và thổi phồng một số hiện tượng tiêu cực, yếu kém trong giáo dục - đào tạo, làm suy giảm niềm tin của nhân dân vào giáo dục nước nhà và vào sự lãnh đạo của Đảng, quản lý của Nhà nước.

Đảng Cộng sản Việt Nam trong suốt quá trình lãnh đạo cách mạng luôn coi trọng phát triển sự nghiệp giáo dục và quan tâm đến vấn đề chống tư tưởng “sùng ngoại”, “bài nội” trong giáo dục - đào tạo. Nghị quyết số 29/NQ-TW của Hội nghị lần thứ tám Ban Chấp hành Trung ương khóa XII “Về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo, đáp ứng yêu cầu công nghiệp hóa, hiện đại hóa trong điều kiện kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa và hội nhập quốc tế”, đã nhấn mạnh: “Trong quá trình đổi mới, cần kế thừa, phát huy những thành tựu, phát triển những nhân tố mới, tiếp thu có chọn lọc những kinh nghiệm của thế giới; kiên quyết chấn chỉnh những nhận thức, việc làm lệch lạc”. Quan điểm này tiếp tục được khẳng định và nhấn mạnh trong Văn kiện Đại hội lần thứ XIII của Đảng Cộng sản Việt Nam. Theo đó, “Xây dựng đồng bộ thể chế, chính sách để thực hiện có hiệu quả chủ trương giáo dục và đào tạo cùng với khoa học và công nghệ là quốc sách hàng đầu, là động lực then chốt để phát triển đất nước”.

Trong xu thế toàn cầu hóa hiện nay, đổi mới căn bản giáo dục - đào tạo là yêu cầu cần thiết và là tất yếu khách quan, tác động mạnh mẽ đến công cuộc đổi mới đất nước. Vì vậy, để góp phần khẳng định vị thế, uy tín của nền giáo dục Việt Nam dưới sự lãnh đạo của Đảng và quản lý của Nhà nước, kịp thời phê phán quan điểm “sùng ngoại”, “bài nội” trong giáo dục - đào tạo, chúng ta cần tập trung thực hiện một số nội dung chủ yếu sau:

2.2. Một số biện pháp phê phán quan điểm “sùng ngoại”, “bài nội” trong giáo dục - đào tạo hiện nay

2.2.1. Tiếp tục đẩy mạnh quán triệt, tuyên truyền quan điểm, đường lối chủ trương của Đảng và chính sách, pháp luật của Nhà nước về lĩnh vực giáo dục và đào tạo. Trong quá trình quán triệt, tuyên truyền cho các đối tượng cần tập trung làm sáng rõ quan điểm của Đảng, Nhà nước ta về hội nhập quốc tế trong lĩnh vực giáo dục - đào tạo để thống nhất cao về mặt nhận thức. Hội nhập là quá trình kế thừa và tiếp thu có chọn lọc các giá trị tiên bộ của nhân loại về giáo dục - đào tạo như khả năng quản lý, điều hành. Đồng thời, là quá trình đổi mới tự làm lành mạnh, trong sạch bên trong của nền giáo dục - đào tạo nước nhà. Yêu cầu của cả hai quá trình này là đều phải căn cứ và bảo đảm trên điều kiện thực tiễn về kinh tế, văn hóa, phong tục, tập quán, tư duy của đất nước và con người Việt Nam. Không có một nền giáo dục hay quan điểm giáo dục nào là hoàn bị và phù hợp với tất cả các chính thể, các quốc gia, dân tộc. Mọi sự khiên cưỡng áp đặt đều không dẫn đến hiệu quả bền vững và làm mất đi truyền thống, bản sắc vốn có nếu mỗi quốc gia không có sự sáng tạo trong quá trình đổi mới giáo dục - đào tạo. Chú trọng tuyên truyền nâng cao nhận thức của toàn dân về những tác động tiêu cực của tư tưởng “sùng ngoại” và “bài nội” trong giáo dục - đào tạo, xem đây là một âm mưu, thủ đoạn của các thế lực thù địch, phản động cần phải đấu tranh bác bỏ.

2.2.2. Phát huy sức mạnh tổng hợp của cả hệ thống chính trị, đặc biệt là ngành Giáo dục trong đẩy mạnh công cuộc đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục - đào tạo Việt Nam.

Mọi nguồn lực xã hội cần được phát huy cao nhất, hiệu quả nhất cho “quốc sách hàng đầu”. Tập trung hướng vào hợp tác và hội nhập quốc tế trong giáo dục - đào tạo, bảo đảm một nền giáo dục tiên tiến, hiện đại theo định hướng xã hội chủ nghĩa. Mỗi cá nhân trong xã hội không ngừng học hỏi, nâng cao trình độ, năng lực đáp ứng yêu cầu công việc và góp phần khẳng định chất lượng giáo dục - đào tạo nước nhà. Các cấp, các ngành, các địa phương cần quyết tâm thực hiện quan điểm của Đảng về “Đào tạo con người theo hướng có đạo đức, kỷ luật, kỷ cương, ý thức trách nhiệm công dân, xã hội; có kỹ năng sống, kỹ năng làm việc, ngoại ngữ, công nghệ thông tin, công nghệ số, tư duy sáng tạo và hội nhập quốc tế (công dân toàn cầu)”, không để quan điểm, tư tưởng sai trái theo kiểu “sùng ngoại”, “bài nội” trong giáo dục - đào tạo để bôi nhọ, hạ thấp vị thế, uy tín nền giáo dục Việt Nam, phủ nhận vai trò lãnh đạo của Đảng và quản lý của Nhà nước về lĩnh vực này.

2.2.3. Nâng cao bản lĩnh chính trị và năng lực nhận

diện, phê các quan điểm sai trái trong lĩnh vực giáo dục - đào tạo.

Đây là biện pháp có ý nghĩa hết sức quan trọng trong đấu tranh phê phán với quan điểm “sùng ngoại”, “bài nội” trong giáo dục - đào tạo. Hiện nay, một số người chưa từng du học, chưa biết trình độ giáo dục của các nước như thế nào, nhưng đã bị lôi kéo, mua chuộc, nói xấu dân tộc, nói xấu chế độ chính trị, nức tiếng khen nền giáo dục phương Tây và chê bai nền giáo dục nước nhà. Thực tế cho thấy, không phải mọi người có tư tưởng “sùng ngoại”, “bài nội” trong giáo dục, đào tạo đều là chống đối hay có sự kỳ thị nền giáo dục nước nhà. Nhưng do trình độ nhận thức của họ còn hạn chế, chạy theo bệnh “thành tích”, tâm lý không chịu thua kém và đặc biệt sự kích động, lôi kéo của các thế lực thù địch, phản động dẫn đến tư tưởng “sùng ngoại”, “bài nội” vẫn còn “đất” để phát triển. Vì vậy, biện pháp quan trọng hơn cả để thu hẹp tư tưởng “sùng ngoại”, “bài nội”, bên cạnh sự khẳng định vị thế, uy tín của giáo dục Việt Nam bằng chính chất lượng giáo dục - đào tạo của đất nước được bạn bè quốc tế thừa nhận. Đồng thời, phải nêu cao tinh thần, trách nhiệm của mọi người dân và cả hệ thống chính trị đối sự nghiệp giáo dục - đào tạo của nước nhà; kiên quyết đấu tranh bác bỏ tư tưởng “sùng ngoại”, “bài nội” trong lĩnh vực giáo

dục - đào tạo.

3. Kết luận

Tư tưởng “sùng ngoại”, “bài nội” trong giáo dục, đào tạo không phải là vấn đề mới mà là vấn đề tồn tại dai dẳng gắn với thời kỳ quá độ ở nước ta, đồng thời là vấn đề phổ biến ở các nước đang phát triển. Do đó, tăng cường đấu tranh, phê phán những quan điểm sai trái trên sẽ góp phần bảo vệ vững chắc sự nghiệp cách mạng, bảo vệ đường lối giáo dục - đào tạo của Đảng; bảo đảm cho toàn Đảng, toàn dân ta xây dựng một nền giáo dục Việt Nam phát triển đúng định hướng, đáp ứng tốt yêu cầu đẩy mạnh sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước và hội nhập quốc tế trong tình hình mới./.

Tài liệu tham khảo

1. Fukuzawa Yukichi (1872-1876), *Khuyến học*, Nxb Dân trí, Hà Nội, 2016.
2. Ban Chấp hành Trung ương Đảng (2013), *Nghị quyết số 29-NQ/TW ngày 4/1/2013 về “Đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo, đáp ứng yêu cầu công nghiệp hóa, hiện đại hóa trong điều kiện kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa và hội nhập quốc tế”*. Hà Nội
3. Đảng Cộng sản Việt Nam (2021), *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, tập I, Nxb Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội.

Cải thiện khả năng nghe hiểu.... (tiếp theo trang 148)

Bên cạnh việc nghe chép chính tả, tăng cường giảng dạy về âm vị học là phương pháp khác để nâng cao khả năng nghe. Theo nghiên cứu, nhận thức về âm vị học- khả năng kiểm soát âm thanh của ngôn ngữ và phân biệt nhịp điệu và kiểu âm thanh của từ - có mối tương quan tích cực với khả năng nghe hiểu (Gathercole & Baddeley, 1990). Người ta cũng phát hiện ra rằng hướng dẫn rõ ràng về các khía cạnh âm vị học của ngôn ngữ nói, chẳng hạn như trọng âm và ngữ điệu, giúp người học ngôn ngữ thứ hai nghe hiểu (Field, 2008).

Ngoài ra, tương tác với bạn bè và học tập hợp tác có thể cải thiện kỹ năng nghe bằng cách cho học sinh cơ hội trò chuyện với nhau một cách thân mật và tự nhiên (Swain, 2010). Cộng tác có thể giúp sinh viên cải thiện các kỹ năng từ dưới lên và từ trên xuống cũng như cung cấp cho nhau thông tin phản hồi hữu ích về hiệu suất. Ngoài ra, công nghệ có thể cải thiện việc học nhóm bằng cách cho phép học sinh thực hành nghe trong các tình huống xác thực với sự trợ

giúp của phương tiện truyền thông xã hội và các công cụ hội nghị truyền hình.

Cuối cùng, người học phải được tạo cơ hội thường xuyên để thực hành kỹ năng nghe của mình. Nó có thể được thực hiện thông qua nhiều hoạt động như câu hỏi đọc hiểu, đọc chính tả và viết tóm tắt. Phản hồi và đánh giá là rất quan trọng trong việc hỗ trợ phát triển khả năng nghe của người học vì chúng cho phép người học theo dõi tiến trình của họ và xác định các lĩnh vực cần cải thiện (Vandergrift & Baker, 2015).

Tài liệu tham khảo

1. Arono. (2014). Improving students listening skill through interactive multimedia in Indonesia. *Journal of Language Teaching and Research*, 5(1), 63–69.
2. Bowen, J. D., Madsen, H., & Hilferty, A. (1985). *TESOL Techniques and Procedures*. Heinle & Heinle Publishers
3. Field, J. (2008). *Listening in the language classroom*. Cambridge University Press.